

tom, zdali závadná věta ve spojitosti s celým ostatním obsahem článku, v němž se hned na počátku upozorňuje na nespokojenost jednotlivců s pojišťovnou a těsně před závadnou větou (c) se zdůrazňuje, že »komunisté mají pojišťovnu ve svých rukách«, nenabývá snad smyslu výtky, že se pojišťovna neřídí přesně platnými zákony, nýbrž pokyny určité politické strany. Pokud soud, zjišťuje smysl pozastavené věty, neposuzoval věc i s tohoto hlediska, je rozsudek stížen zmatečností podle čis. 5 § 281 tr. ř. V důsledcích toho bylo zmateční stížnosti soukromých obžalobců vyhověti, napadený rozsudek v celém rozsahu zrušiti jako zmatečný a věc podle § 288 čis. 1 a 3 tr. ř. vrátiti soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 3345.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n.).

Kmetský soud jest vzhledem k ustanovení § 28 zákona soudem výlučným; jeho věcná příslušnost nemůže býti vzhledem k ustanovení § 6 prov. nař. čis. 124/1924 rozšířena ani na takové spojitě trestné činy, které by o sobě náležely do příslušnosti soudu nižšího; nemůže rozhodovati v případech jemu zákonem nepřikázaných stejně jako nemůže obecný soud sborový rozhodovati o věci, pro niž je příslušným soud porotní.

Kmetský soud, vyslovuje svou nepřislušnost k projednání věci, má rozhodnouti rozsudkem, který lze napadati zmateční stížností z důvodu čis. 6 § 281 tr. ř.

Výtka zmenšené věrohodnosti z důvodu, že byl kdo již pro různé přestupky potrestán, a že měl více výstupů s obecnstvem, jest výtkou opovrhlivé vlastnosti; i když byla v obžalobě kvalifikována za přestupek § 497 tr. zák., musí ji kmetský soud zkoumati s hlediska §§ 491 a 493 tr. zák.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1928, Zm I 663/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku zemského trestního soudu v Praze jako soudu kmetského ze dne 20. září 1927, jímž vyslovil kmetský soud svou nepřislušnost k projednání trestní věci proti obžalovanému pro přečin proti bezpečnosti cti a postoupil tuto věc k projednání okresnímu soudu na Kladně jako soudu příslušnému, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji v pětičlenném senátě (kmetském) znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti rozsudku kmetského soudu, jímž vyslovil svou nepřislušnost k projednání trestní věci proti obžalovanému pro přečin proti bezpečnosti cti a postoupil tuto věc okresnímu soudu na Kladně k dalšímu projednání, ježto prý zažalovaný výrok naplňuje jen skutkovou podstatu

přestupku podle § 497 tr. zák., podal zmateční stížnost soukromý obžalobce, žádaje, by byl rozsudek kmetského soudu jako zmatečný zrušen a by tomuto soudu bylo uloženo, by nehledě k věcné nepříslušnosti, řečenou trestní věc znovu projednal a rozhodl. Po stránce formální uvažoval zrušovací soud především o tom, zda se rozhodnutí kmetského soudu, jímž vyslovil svou nepříslušnost, stalo správně ve formě rozsudku, či zda se snad mělo státi pouhým usnesením. V této příčině neobsahuje zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. o změně příslušnosti trestních soudů a o odpovědnosti za obsah tiskopisu ve věcech křivého obvinění, utrhaní a urážek na cti, a ovšem ani trestní řád z roku 1873 zvláštního ustanovení. Zrušovací soud shledal však co do této otázky jakousi obdobu s předpisem § 261 tr. ř., protože kmetský soud, který jest vzhledem k ustanovení § 28 zák. čís. 124/1924 sb. z. a n. soudem výlučným a jehož věcná příslušnost nemůže býti vzhledem k ustanovení § 6 prov. nař. čís. 124/1924 rozšířena ani na takové spojitě činy trestné, které by o sobě náležely do příslušnosti soudu nižšího, nemůže rozhodovati v případech jemu zákonem nepřikázaných, právě tak, jako nemůže obecný soud sborový rozhodovati o věci, která patří do příslušnosti soudu porotního. Kmetský soud tudíž po formální stránce nepochybil, rozhodnuv v souzeném případě rozsudkem, tím méně, an výrok kmetského soudu, jímž vyslovil svou nepříslušnost, předpokládal řešení právní otázky kvalifikace zažalovaného činu. Tím je vyřešena i další formální otázka, týkající se opravného prostředku, kterým lze řečené rozhodnutí kmetského soudu napadati. Stal-li se nález o nepříslušnosti správně ve formě rozsudku, může býti přípustným opravným prostředkem podle §§ 280 a násl. tr. ř. jen zmateční stížnost, ježto jde o rozsudek sborového soudu první stolice. Co se týče důvodu zmatečnosti, kterým lze napadati výrok, jímž byla vyslovena nepříslušnost kmetského soudu a věc postoupena k projednání a rozhodnutí okresnímu soudu, necituje ovšem stížnost číselně žádného z důvodů zmatečnosti v § 281 tr. ř. uvedených, omezujíc se ve svém úvodu na povšechnou výtku, že napadený rozsudek je zmatečným ve smyslu § 281 tr. ř., ježto kmetský soud neprávem uznal na svou nepříslušnost, ač prý podle správného právního názoru je v souzeném případě příslušným. Zrušovací soud, zkoumaj věc s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5, 6, 7 a 10 § 281 tr. ř., z nichž pro každý jsou tu jisté poukazy, dospěl k závěru, že zmateční stížnost uplatňuje svými vývody, jimiž blíže rozvádí onu povšechnou výtku, zmatek čís. 6 § 281 tr. ř., že soud neprávem vyřkl, že jest nepříslušným. Zákon cituje tu v závorce ovšem § 261 tr. ř.; leč dlužno uvážiti, že podle trestního řádu z roku 1873 nepřicházel právě s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 6 § 281 tr. ř. v úvahu jiný případ, než případ § 261 tr. ř. Nyní, když zákonem ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. zavedena nová instituce kmetských soudů jako soudů výlučných (§ 28), je tu podobnost právního základu tak vyložena, že jest přes výslovnou citaci § 261 v čís. 6 § 281 tr. ř. spatřovati v tom nový případ zmatku podle téhož § 281 tr. ř., vyslovil-li tento trestnímu řádu ještě neznámý soud neprávem, že jest nepříslušným. Je tu sice v zákoně jakási mezera, avšak lze ji oním způsobem vyplniti.

Ve věci samé nelze zmateční stížnosti upříti oprávnění. Z doslovu

obžalovacího spisu je zřejmo, že předmětem obžaloby je celá věta článku, začínající slovy: »V. měl zvláště zdůrazniti . . .« a končící slovy: » . . . urážky na cti skutkem ve službě podle §§ 331, 411 a 496 tr. zák.«. Bylo tudíž povinností kmetského soudu, by uvažoval o smyslu a významu této věty v celém jejím doslovu a aby na tomto podkladě odpověděl pak na otázku, který trestný čin skutečnosti, na nichž obžaloba spočívá, samy o sobě nebo ve spojení s okolnostmi teprve při hlavním přelíčení na jevo vyšlými zakládají, nejsou při tom vázán právní kvalifikací, kterou závadné větě dává návrh na zavedení přípravného vyšetřování nebo spis obžalovací (§§ 262 a 267 tr. ř.). A v této příčině kmetský soud pochybil, klada důraz na přednes obžaloby, že obžalovaný činí pozastaveným výrokem soukromému obžalobci v úmyslu hanlivém výtku pro jeho přestálý trest, dovozuje dále, že obžaloba spatřuje v této větce trestný čin (přestupek) proti bezpečnosti cti ve smyslu § 497 tr. zák. (a mylně též podle § 493 tr. zák.) a projevuje na tomto podkladě názor, že »žalována jest jen druhá část oné věty, kde se soukromému obžalobci vytýká jeho přestálý trest.« Tento výrok je již formálně v rozporu s ostatním obsahem rozsudku, ježto soud ve výroku rozsudku vyslovuje svou nepřislušnost a odkazuje věc okresnímu soudu k příslušnému jednání ohledně celé v obžalobě pozastavené věty a zjišťuje hned na počátku důvodů, dovolává se »inkriminovaného« výroku — tedy celé věty, — že měl soukromému obžalobci býti vytknut podmíněně prisouzený a dávno zaniklý trest na odůvodněnou nedostatek jeho úplné věrohodnosti, čímž přece má soud na mysli zase první část závadné věty. Kmetský soud, lpě na právní kvalifikaci, kterou dala závadné větě obžaloba, vychází zřejmě z mylného předpokladu, že tato právní kvalifikace byla závaznou pro soud a směrodatnou pro skutkové posouzení, která část článku je vlastně žalována, a v důsledku tohoto pochybeného hlediska došlo pak k tomu, že soud jednak projevil názor, že s ohledem na kvalifikaci celé věty podle § 497 tr. zák. je vlastně žalováno pouze pro druhou její část, v níž přichází výtku přestálého trestu, zároveň však uložil okresnímu soudu, by provedl příslušné další řízení i o první části této věty, o níž připouští, že obsahuje výtku úplného nedostatku věrohodnosti soukromého obžalobce. Byla-li však soukromému obžalobci v závadném článku vytknuta jeho zmenšená věrohodnost, musil soud, nejsou vázán názorem obžaloby ani co do skutkového výkladu článku, ani co do jeho právní kvalifikace, zkoumati věc s hlediska všech ustanovení trestního zákona, která se na tuto stať mohla vztahovati, a bylo na něm, by ji především zkoumal s hlediska přísnějšího ustanovení §§ 491 a 493 tr. zák. Mohlo by tu ovšem jíti jen o výčitku pro odpykaný nebo promínutý trest ve smyslu § 497 tr. zák., kdyby v pozastavené větě nebylo projevono — roz. v úmyslu hanlivém — nic jiného než pouhá skutečnost, že soukromý obžalobce byl předchozím rozsudkem potrestán pro různé přestupky. Přistupuje-li však k této výčitce ještě další výtku, že soukromý obžalobce nemůže býti považován za osobu úplně věrohodnou, a uvádí-li se na důkaz tohoto tvrzení netoliko jeho předchozí potrestání, nýbrž i okolnost, že měl více výstupů s občanstvem, poukazuje výtku v tomto rozsahu k útoku širšímu, namířenému proti povaze soukromého žalobce, totiž k větce opovrhlivé vlastnosti,

že je osobou méně věrohodnou. Pokud soud přimyká se prostě k právní kvalifikaci spisu obžalovacího, nezkoumal věc s onoho hlediska, spočívá jeho rozhodnutí na mylném výkladu zákona (výrok o nepříslušnosti byl následkem toho předčasným); bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a vrátiti věc soudu první stolice, by ji před pětičlenným (kmetským) senátem znovu projednal a rozhodl, řídě se při tom shora vysloveným právním názorem zrušovacího soudu a dbaje nákladů řízení zrušovacího.

Čís. 3346.

Při zjišťování ceny věci prodané s výhradou práva vlastnického (§ 183 tr. zák.) jest vzítí za základ obecnou hodnotu věci v době, kdy pachatel s ní protiprávně naložil; jest vzítí zřetel na znehodnocení věci obvyklým používáním, nikoliv zlomyslným poškozením věci pachatelem.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1928, Zm I 498/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 11. června 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil témuž soudu nalézacímu, by o ní znovu jednal a ji rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje kromě jiných zmatečných důvodů zmátek podle § 281 čís. 10 tr. ř. výtkou, že poškozená trojkolka neměla cenu přes 200 Kč a že neměl proto obžalovaný, prodáv tuto jemu s výhradou práva vlastnického prodanou trojkolku, býti odsouzen pro zločin, nýbrž jen pro přestupek a domáhá se proto zrušení rozsudku. Tím vytýká stížnost, že cena trojkolky nebyla vůbec zjištěna. Zmateční stížnosti jest přisvědčiti, pokud táž uvádí, že při zjišťování ceny věci s výhradou práva vlastnického prodané, jest vzítí za základ obecnou hodnotu věci v době, kdy pachatel s ní protiprávně naložil. Při zjišťování této ceny jest vzítí zřetel na znehodnocení věci obvyklým používáním, nikoliv na znehodnocení zlomyslným poškozením předsevzatým pachatelem. Soud nalézací tuto hodnotu zpronevěřené trojkolky vůbec nezjišťuje, nýbrž běře v napadeném rozsudku za podklad jen rozdíl mezi cenou kupní a učiněnými splátkami, ač v souzeném případě vzhledem k tvrzenému, nezaviněnému poškození trojkolky měl tuto hodnotu zvlášť v úvahu vzítí, pro případ, že by mu nebyla postačila pro toto zjištění výpověď svědka Jaroslava Š., jenž udal, že za trojkolku vyplatil 2600 Kč. Než soud nezabýval se ani s touto výpovědí a hodnotu trojkolky